

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
mali oglaš po 150
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri vedem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6111
Rekopisi se ne vračajo, neuradna
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Izza plota

Z ozirom na uvodnik »Izza plota«, objav-
ljen v »Slovenec« št. 93 LVI ddto. Ljubljana,
nedelja, 22. aprila 1928 stran prva, stolp prvi in
drugi in temeljem tozadevnih določb z. o t.
prosim da objavite v istem delu lista in z istimi
črkami v zakonitem roku in brez prememb ali
dostavkov naslednji

popravek:

Ni resnično, da je še danes Kmetijska druž-
ba po moji krivdi torišče političnih bojov, niti
ni res, da sem kriv, da se družba po prevratu
ni depolitizirala, niti ni res, da sem bil ekspon-
ent takratnih režimovcev niti ni res, da sem
pomagal, da so dobili Kmetijsko družbo v roke
»puceljci in žerjavci«.

Nasprotno je pa res, da sem bil imenovan
za vladnega komisarja kot uradnik in da sem
kot takšen vedno nepristransko vršil le svojo
uradno dolžnost in da sem kot vladni komisar
povabil zastopnike strank na sestanek dne
16. dec. 1924 v svrhu sporazuma med strankami.
Ni res, da bi moji kolegi vedeli mnogo po-
vedati o mojem delovanju, o neštetihi plačanih
komisijah in o tem, da so nasprotniki SLS do-
bivali moje dobre, pristaši SLS pa brce.

Nasprotno je res, da je vsaka moja komisija
bila izvršena, kadar in kjer je bila, o zakonu
predpisana in za dotično agrarno operacijo po-
trebna, in je res, da sem bil pri svojem poslo-
vanju ob varovanju popolne nepristranosti vsem
jednako na razpolago in da sem zlasti pristašem
SLS vedno po možnosti ustregel in tudi preko
dolžnosti.

V Ljubljani, dne 1. junija 1928.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. Fran Spiller-Muys,
vladni svetnik

in komisar za agrarne operacije.

Primitivni nasveti

Brez vsakega dvoma je, da so naši izdatki
za upravo previsoki in da bi bilo le želeti, če
bi se čim preje in čim bolj znižali. Nekateri
primitivisti tudi že vedo, kako naj bi se to
zgodilo in niso malo ponosni na svojo iznajd-
bo. Priznati je tudi treba, da je ta njih iznajd-
ba silno enostavna, samo žal že tako enostav-
na, da je že neizvedljiva. Ti primitivisti nam-
reč pravijo: Uprava je predraga, torej je treba
izdatke za njo znižati. Ker pa to ne gre dru-
gače, ko z redukcijo, treba reducirati uradni-
štvo in urade, šole in učitelje. Na prvem
mestu pa seveda univerze. Če smo premalo
bogati, ali je treba, da imamo kar tri cele uni-
verze, ali ena morda ne zadostuje? Saj naše
univerze samo množe število inteligenčnega
proletariata. Iz tega primitivnega pojmovanja
državnega življenja in pomena univerz pa na-
stajajo skoraj ob vsakem proračunu one vesti
o nameravani redukciji univerz. Na podlagi
čisto napačnih pojavov, na osnovi čisto zgre-
šenih naziranj se vsako leto razburja javnost,
seje nezaupanje in ovira konsolidacija.

Baš iz tega vzroka pa je treba s tem
smehnim primitivizmom obračunati in zato
reagiramo tudi na te, dejansko čisto neresne
in že smešne predloge.

Predvsem naj si ti primitivisti zapomni-
jo: Silno slab znak za vsakega trgovca je,
če omeji svoj obrat. Dober trgovec ali podjet-
nik vedno le razširja svoj obrat, odvarja ved-
no nove oddelke in polaga največjo važnost
na to, da vsakomur dokaže, kako njegovo pod-
jetje prospera. Če hoče država gospodariti
dobro, se mora tudi ona ravnati po obstoječih
trgovskih predpisih. Dejansko tudi vidimo,
da v vsaki prosperujoči državi proračun raste
in da država vedno bolj razširja svoje delo.
Zgodi se sicer včasih, da morajo priti leta
štedenja, da tempo investicij ne prekosi de-
narno moč države, toda tudi v tem slučaju se
važni oddelki ne likvidirajo, temveč le oni, ki
so se preživeli.

Kako pa se naj prežive institucije, ki so
komaj pričele živeti, ki se vsako leto lepše
razvijajo in ki so vedno bolj potrebne vsega
naroda. Reducirati takšne institucije ni več
samo priznanje, da podjetje ne prospera, bilo
vi že priznanje težkega nazadovanja, skoraj
da konkurzal.

In ta nesmisel, da ustvarjajo univerze
samo inteligenčen proletariat. Univerza ven-
dar ni nobena uradniška fabrika, temveč kul-
turna ustanova. Če na univerzi sploh ne bi
bilo nobenih poklicev in če bi smeli biti slu-
šačiji samo tisti, ki imajo že trdno službo,
bi vendar univerza ostala to, kar je, prvi znan-
stveni zavod vsakega naroda. Izpiti so dejan-

Svetovna repar. banka se ustanovi

Pariz, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Konfe-
renca strokovnjakov je danes na plenarni seji
v glavni razpravi o načrtu mednarodne kli-
rinške banke v načelu pristala na ta načrt.
O delovanju in o kompetencah te banke pa
so mnenja zelo različna, posebno kar se tiče
njenih čisto bančnih nalog. Mnogi se bojijo,
da bi z mednarodno banko fakično preneha-
la samostojnost narodnih emisijskih bank.
Drugi delegati govorijo celo o tem, da bi bila

dana nevarnost, da bi nova banka radi svoje
ogromne oblasti celo vladam samim zrastle
čez glavo. Na konferenci so razpravljali tudi
o višini delniške glavnice, o nabavi te glav-
nice, o sodelovanju z emisijskimi bankami in
o operacijah s krediti.

Končno se je sklenilo, da se razčiščenje
vseh vprašanj prepusti pododborom. Radi za-
časne odsotnosti dr. Schachta bo prihodnja
plenarna seja šele v sredo.

Princ Waleski bo regent Anglije

London, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Angle-
ški kabinet proučuje sedaj vprašanje, da bi
sedanji regentski svet, ki od bolezni kralja
dalje vrši vladarske funkcije, zamenjal prince
waleški kot osební regent, ker zahtevajo
zdravniki, da se kralj strogo čuva pol leta
in ker ima regentski svet v osebi ministrskega

predsednika političnega člana, ki bi utegnil
radi volitev ali vladne krize izstopiti iz svoje
funkcije. »Manchester Guardian« poudarja
potrebo, da nastopi v bodoči politični krizi
radi novih volitev osební regent, ker kaže
kralj trajno znake slabega spomina za osebna
vprašanja.

Proslava lateranske pogodbe na Dunaju

Pomembna govora kardinala Piffla in avstr. prosvetnega ministra

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj
je katoliška ljudska zveza priredila slavnost-
no zborovanje povodom rešitve rimskega
vprašanja. Udeležili so se ga najvišji zastop-
niki cerkvenega in državnega življenja, med
drugimi zvezni predsednik Miklas, kardinal-
nadškof dr. Piffl, papežev nuncij dr.
Sibillia, zvezni kancler dr. Seipel z
vsemi krščanskosocialnimi ministri, nemški
poslanik grof Lerchenfeld, rektor vse-
učilišča dr. Innitzer, dekan teološke fak-
ultete dr. Krepp, vsi provinciali regular-
nega klera in številni posvetni duhovniki.

Slavnostni govor je imel kardinal dr.
Piffl. Omenjal je izvajanja sv. očeta pred rim-
skimi postnimi pridigarji, da je suverenost
potrebna onemu, ki radi svojega božjega po-
slanstva in božjega namestništva na zemlji
ne more biti podvržen nobeni posvetni suve-
renosti. S tem je papež pokazal pravi vzrok,
zakaj je od začetka svoje vlade posvečal po-
sebnó pozornost rešitvi rimskega vprašanja.
Bistvena točka rimskega vprašanja je svo-
bodno in neovirano izvrševanje svoje duhov-
ne suverenosti, katere brez lastne države ni
mogoče misliti. Naj bo njegova svobodna dr-
žava še tako majhna, ima vendar tolike spo-
mine, kakor nobena druga, še tako velika dr-
žava. Polna je tradicije in zgodovine 19 sto-
letij katoliške cerkve. Lateranski sklep miru
je zmaga ideje, katero je papeštvo vodilo
1900 let, za katero je prvih 32 papežev umrlo
mučeniške smrti, za katero so mnogi papeži
umrli v ječi ali v pregnanstvu in za katero je
zadnjih 5 papežev živelo v Vatikanu kot jet-
niki. Nositelj te ideje ne razpolaže za vojsko
in ne z močjo mamona ali tiska, razpolaže pa
z duhovno silo, ki objema ves svet z vodilno
vlogo na polju etosa in miru narodov.

Nato je govoril prosvetni min. Schmidt o
kulturni politiki v Avstriji. Moderni človek
živi sedaj ob koncu desetletja trajajočega od-
pada. V Avstriji je poskušala Cerkev sovraž-
na večina izpodrinuti na programu laicizma
cerkveni in verski vpliv iz javnega življenja,
iz vzgoje in pouka. Boj proti krščanski druž-
ni in katoliško zakonsko pravo vodijo ne sa-
mo socialisti, temveč tudi druge skupine. Šol-
ski boj se je od ljudske šole razširil na sred-
njo šolo, in kakor kaže primer katoliškega
vseučilišča v Salzburgu, tudi na visoke šole.
Glavni stebel katoliškega šolskega programa
je, da mora biti vera učinkovita ne samo pri
dveurnem verouku na teden, temveč pri
vsem pouku. Tudi v starih zveznih deželah
Avstrije, ne samo na Gradiščanskem, hočemo
konfesionalne šole, četudi jih v doglednem

času ne bomo lahko dobili in bi se rešitev
tega vprašanja morala odložiti na ugodnejše
čase. Z zborovanja so poslali sv. očetu uda-
nostno brzojavko.

Izjava dr. Runkela o silnem dvigu katoliške cerkve

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) V
»Neues Wiener Journal« je izjavil v inter-
vjuju znani kulturno-politični strokovnjak
nemške ljudske stranke, tajni svetnik dr.
Runkel, intimen prijatelj dr. Stresemann-
a, o rešitvi rimskega vprašanja: Odkar ob-
stoja rimsko-katoliška cerkev, ni nikdar do-
živela tolikega dviga, kakor v zadnjih deset-
letjih, čemur je bistveno pripomogla svetovna
vojna in spretna, strogo nevtralna diploma-
cija sv. Stolice. Propast nemškega evangeli-
skega cesarstva in ruskega carizma odvarja
rimsko-katoliškemu vplivu popolnoma nove
perspektive. V Nemčiji so bili dosedaj odno-
šaji z Vatikanom stvar posameznih dežel, se-
daj pa je to stvar države. Nemška ljudska
stranka je za državni konkordat, pri čemer se
imajo izločiti šolska vprašanja.

Sovjetski poslanik pri Vatikanu

Pariz, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor
poroča »Matin« iz Moskve, proučuje sovjetska
vlada misel, da vzpostavi odnošaje z Vatika-
nom in da imenuje tam svojega poslanika.

Rim, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Kardinal-
dekan Vanutelli je danes izročil papežu uda-
nostno spomenico kardinalov, ki ima 24 pod-
pisov, in sicer od 22 kardinalov kurije ter
od kardinalov iz Quebeca in Palerme, ki
sta ravno takrat bivala v Rimu. Papež je
izrazil svoje veliko zadoščenje o tem, da so
ga v njegovem, gotovo ne lahkem sklepu, ki
zahteva toliko preudarka, podpirali s svojim
pristanikom njegovi najbližji sodelavci.

Izpraznjevanje vatikanskega mesta se je
že pričelo. Po izrečni naredbi papeža pa
ostaneta v mestu še deška in dekliška ljud-
ska šola do velikih počitnic. »Osservatore
Romano« z odobravanjem komentira včeraš-
nji Mussolinijev govor.

Kongregacija de propagande fide je s
svojim zadnjim sklepom poverila salezijan-
skemu redu ves jugozapadni del apostolskega
vikarijata v Bangkoku v Siamu do severne
meje škofije Malaka. Dosedaj so imele to
ozemlje francoske misijonske družbe.

šanje univerz, če se hoče prav soditi in če se
noče, da odločuje analfabetki primitivizem.

K vsem tem pa treba prišteti še to, da so
pri nas univerze silno po ceni, da velja, da pr-
vsa ljubljanska univerza samo deset milijonov
letno. En procent tega, kar se pri nas izda za
alkohol, niti en procent državnega proračuna.
Ali je še kateri izdatek tako dobro obrestovan?

Zato pa naj tudi že enkrat pospravijo
svojo razglašeno lajno razni primitivni refor-
matorji in se naj lotijo stvari, kjer bi se res
dalo kaj prihraniti. Univerze pa naj puste pri
miru, ker vsaj tu se denar davkoplačevalcev
porablja dobro in v splošno korist. Ali jim je
mar to na poti?

Papež obišče vse katoliške države

Varšava, 11. marca. (Tel. »Slov.«) »Rze-
czpospolita« poroča iz vatikanskih krogov,
da se je papež izjavil, da bo leta 1930. poto-
val po vseh katoliških deželah, in sicer v
smeri Trst, Zagreb, Budimpešta, Krakov,
Varšava, Dunaj, München, Bruselj, Dublin,
Pariz, Madrid, Lisbóna, v letu 1931. pa hoče
potovali v Ameriko.

Vrhovni zakonodajni svet

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Seja
Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se bo se-
stala 14. marca, bo bolj slavnostnega značaja.
Prisostvoval ji bo tudi pravosodni minister
dr. M. Srškić, ki se bo do takrat vrnil v
Belgrad. Ob tej priliki bo govoril predsednik
zakonodajnega sveta Mihajlo Jovanović,
ki bo pojasnil namen te ustanove. V ostalem
bo seja bolj manifestacijskega značaja.

Avstrija ovira izvoz naših svinj

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Danes
so obiskali trgovinskega ministra zastopniki
Centrale industrijskih korporacij, belgrajske
zbornice in izvoznškega društva. Predložili
so mu daljšo spomenico. Avstrija je namreč
dala obmejnim organom-veterinarjem navo-
dila, ki bodo stopila v veljavo dne 25. marca.
Ta navodila so taka, da bi lahko popolnoma
onemogočila izvoz zaklane živine. Zaklane
svinje bi bile podvržene strogi veterinarski
preiskavi na meji, kar bi zlasti poleti kvarilo
meso. Led se v vagonih hitro taja, in tako
meso je kvarljivo. Če bi avstrijski obmejni
uradniki pošiljali ne poslali dalje in bi na-
tančno postopali po predpisih, ki dovoljujejo
šikanse, bi bili naši izvozniki prisiljeni, vzeti
meso nazaj in ga prodati za vsako ceno. Od-
kar je Nemčija pregledovala svinje na enak
način, je izvoz naših svinj popolnoma prene-
hal. Enako v Švico. Izvoz zaklanih svinj je
velike važnosti in je v tem oziru Avstrija za
nas edini izvozni trg. Zato se takoj lahko vi-
di, kaj bi pomenjalo, če bi se veterinarske
odredbe avstrijskih obmejnih postaj v resnici
izvajale. Od 17 izvoznških tvrdk so se ohrani-
le samo 3 in tudi te 3 bodo morale likvi-
dirati, če bi Avstrija ukinila dosedanja prakso.
Ministra prosijo, naj izposluje, da bodo za iz-
voz naših svinj veljala ista določila kot
doslej.

Zahteve strojevodij

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Popol-
dne se je v prometnem ministrstvu oglasilo
zastopstvo strojnega osebja, organiziranega v
društvo strojevodij. Deputacijo so vodili Sima
Stanković, predsednik centrale v Belgradu,
podpredsednik Ljudevit Fističić iz Zagreba
ter Pavle Dežman, predsednik oblasne upra-
ve iz Ljubljane in častni član društva. Stroj-
vodje so prometno ministrstvo informirali o
težavah in brezmejnih naporih tehničnega
strojnega osebja; dalje o tem, kako se je vr-
šila služba v času, ko so bili zameti in kako
je stanje strojev. Posamezne kurilnice bo tre-
ba reorganizirati in nabaviti moderne pripo-
močke. Deputacija je prosila, da naj bi mini-
strstvo pri izdelavi novega zakona o promet-
nem osebju posvetilo vso skrb predvsem
strojnemu in tehničnemu osebju ter da se
uvrsti to osebje v tehnični stalež.

Obisk živinorejske razstave v Budapešti

Belgrad, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Od 21.
do 25. marca se bo v Budimpešti vršila velika
živinorejska razstava. Kmetijsko ministrstvo
je odredilo posebno delegacijo naših živino-
rejskih strokovnjakov, ki jo bo vodil v Budim-
pešto dr. Prohazka, načelnik živinorejskega od-
delka. Našo delegacijo bodo sestavljali živino-
rejski strokovnjaki iz vseh organizacij, ki de-
lajo za povzdigo živinoreje. Posebna pozornost
se bo posvetila razstavi plemenske živine. V
ta namen se je določila gotova podpora.

Silen naval tujcev v Primorju

Sušak, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Na Su-
šaku je izreden naval tujcev, kakor v največji
poletni sezoni. Zagrebško ravateljstvo še ni
vzpostavilo več, kakor en vlak med Zagre-
bom in Sušakom.

Položaj inteligence v sovjetski Rusiji

Moskva, začetkom marca (»Ameia«).

V l. 1917 do 1922, ko je bila boljševiška revolucija na višku, se je popolnoma zanemarjalo vsako duševno življenje Rusije in zavladala je absolutna ravnodušnost do usode ruskih znanstvenikov in umetnikov. Cela vrsta najodličnejših predstavitev ruske kulture je tekom revolucijskih let izginila. Po l. 1922 so komunisti spremenili svoje postopanje do ruske inteligence, ker so spoznali, da je uničevanje cveta ruske inteligence v škodo slovesu sovjetske vlade v tujini, a da tudi direktno škoduje lasnim interesom. Življenjske razmere inteligence so se nato vidoma izboljšale in narodni komisar za prosveto Lunačarski je celo govoril, da se je pričelo zlato stoletje za lepe umetnosti in znanstvo v sovjetski uniji. To je bilo seveda zelo pretirano, ker v primeri z ameriški in evropski kulturnimi deželami, so bili tudi tedaj ruski kulturni delavci v obupnem položaju.

Začetkom prejšnjega leta pa se je naenkrat postopanje komunistov do inteligence spremenilo in znani Sahti-proces je bil prvi težek udarec proti nestrankarskim strokovnjakom, ki so zaposleni v industriji. Istočasno so nastali konflikti v gledališkem življenju. Omenjamo tudi samo spor za moskovsko umetniško gledališče, kjer so nastopili komunisti celo proti njegovemu ustanovitelju Stanislavskemu. Tudi bojni pohod proti Akademiji znanosti, ki je bila označena kot protirevolucionarno gnezdo, se ni pričel dosti kasneje. Vse to so bili znaki nove politike proti inteligenci. Letos se je ta politika šele popolnoma razvila. Nobene panoge kulturnega dela ni več, kjer ne bi bil viden sovražni pritisk v najostrejši obliki. V periodi, ki jo je Lunačarski označil kot zlato dobo za rusko inteligenco, so bila ustvarjena na razvalinah prejšnjega duševnega življenja umetna ognjišča sovjetske kulture. Preje so dali boljševiki ruskim inteligentom priliko za delo. Znanstveniki so mogli znanstveno delovati, pisatelji so našli založnika v Zvezi proletarskih pisateljev. Sovjetska šola, sovjetska gledališča, vse je dalo inteligenci dela, samo če je bil na delo pritisnjen rdeči sovjetski pečat.

Danes gre komunizem drugo pot. On ne mara sodelovanja vrhov ruske inteligence. »Ne potrebujemo nobenega templja znanstva in duhovnosti v njem! Proč z vsemi, ki so krivi, da ne postane znanstvo lastnina vseh!« To je danes geslo v sovjetski Rusiji. Ravno tako se presoja delo nestrankarskih strokovnjakov. Vsi ti so sumljivi, da pripravljajo spremembo na desno. Pri tem pa pozabljajo sveti, da morejo samo ti strokovnjaki rešiti sovjetsko industrijo iz kaosa. Kolegij pravnih zastopnikov bo razpuščen, ker je baje samo nepotrebno posnemanje meščanskih institucij. Novo sovjetsko sodišče ne bo poznalo več zagovornikov. Na dnevnem redu je tudi reforma srednje šole, vsled katere bo na tisoče učiteljev brez kruha. Od cele vrste pisateljev, ki so mogli dosedaj nemoteno delovati, zahtevajo komunisti kot pogoj njih nadaljnjega delovanja, da pišejo v boljševiškem smislu. Skratka, nova doba pomeni, da sme in more delovati v Sovjetski Rusiji samo inteligent, ki je komunistom politično absolutno zanesljiv.

Vsa ta preganjanja inteligence pa imajo svoj vzrok v tem, ker zgublja komunizem vedno bolj privlačno silo za mladino. Sovjetski voditelji se zato boje duševne sile nestrankarske inteligence, ki je zrastle še v tradicijah predvojnega dobe. V zadnjih 12 letih se je v Sovjetski Rusiji marsikaj spremenilo. Samo revolucionarne fraze so ohranile staro veljavo. Se vedno obljubljajo komunisti delavcem socialističen paradiž na zemlji. Delavci pa so med tem precenili vse te agitacijske fraze in danes prezirajo te govedbe, ko vendar vidijo, da so življenjske razmere vedno slabše. Vsa nezadovoljnost in mržnja pa velja v prvi vrsti postavljenim, to je komunističnim gospodarskim teoretikom. In čisto zaman se sklicujejo na svoje proletarsko pokolenje. Delavec ne da nobene razlike med »belim« in »rdečim« inteligentom. In čeprav ti zanemarjajo svojo obleko in svojo zunanost, jih vendar delavec sodi kot tujce. Ne manjka tudi žaljivk na račun rdeče inteligence. »Kaj, buržuji bi hotel biti,« spraznjuje zasmehujoče delavci rdeče inteligence. Tako morajo rdeči inteligenti iskati oporo pri nestrankarskih.

Ni pa misliti, da bi se ta položaj inteligence v kratkem izboljšal, ker špekulirajo Stalin in njegovi pristaši baš na te temne instinkte množice, kakor je to navada vseh pravih demagogov. Na delavskih shodih se že zopet čuje, da so samo tisti pravi prijatelji delavcev, ki imajo žulje na rokah. Stalin izigrava nizke instinkte mas proti strankarski inteligenci, da bi ji vzel besedo. Večina te inteligence je namreč simpatizirala s Trockim.

Tako je usoda ruske inteligence vedno enako žalostna. Preje so bili preganjani, ker so bili proti Trockemu, sedaj, ker so zanj, ali samo osumljeni, da so zanj. Proletarska diktatura je za inteligenco sama zguba.

Budimpešta, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Paleti se namerava prirediti v Budimpešti prva železničarska olimpijada. Nemčija, Anglija, Italija, Francija, Belgija in Avstrija so temu načrtu pritrile.

Pred poroko kralja Borisa s princezino Giovanno

Rim, 11. marca. (Tel. »Slov.«) »Lavoro fascista« javlja z Dunaja, da bo bolgarski zunanji minister z bolgarskim metropolitom odpotoval iz Zeneve naravnost v Rim, da se dočladi zadnje formalnosti pri verskih poročnih sklovesnostih poroke kralja Borisa s princezino Giovanno. Kralj Boris bo k temu sam

prišel v Rim. Da je to vest prinesel sploh kak italijanski list, se lahko tolmači kot potrdilo vesti o poroki, ki so se dosedaj vedno zanikale. Pred poroko se bo najbrže dokončala tudi že dolgo pričakovana italijansko-bolgarska prijateljska pogodba.

Amerika odločila v Mehiki

Amerika oborožuje vladne čete - Olicirji vstaških čet pridejo pred vojno sodišče - Ustreljen general

Newyork, 11. marca. (Tel. »Slov.«) — V Mexico City je bil ustreljen vstaški general Ireneo Villareal, ki ga ni zamenjati s predsedniškim kandidatom istega imena. — Združene države so vkrcale za Mehiko 10.000 pušk in 10 milijonov patron. V Mexico City je dospelo 20 ameriških letal, 5 pa jih še pričakujejo.

Newyork, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Vladne čete so zavzele mesto Zanitas, katero je branil vstaški general Urbaleo, ker so Indijanci plemena Jaki prestopili h Callesu. General Urbaleo je zbežal proti Durangu. Glavni stan v Mexico City se nadeja, da bo mogel v enem ali dveh dnevih javiti zavzetje Duranga in Tor-

reona. Pobegli vstaški vodja Aguirre se skriva sedaj na Istmu Tehuantepek. Predsedniku Gilu je ponudil svojo predačo s tem, da ga pusti svobodno oditi iz Mehike, predsednik za zahteva brezpogojno predačo. Vodilni častniki vstašev bodo prišli pred vojno sodišče. Vsa mornarica je odplula iz pristanišča v Veracruzu in križari ob obali, da prepreči Aguirrov beg v Guatemalo. Govori se, da je mehiška vlada nakupila v Združenih državah plinske maske, ki dosedaj v mehiški vojski še nikdar niso bile uporabljene. Ker vstaši nimajo niti ene plinske maske, bi vojskovanje s plinom imelo strašne učinke.

Prijeti ponarejevalci ratne štete

Budimpešta, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Na ovadbo jugoslovanskega poslanstva je policija aretirala v nedeljo ponoči 42 letnega Gjorgja Janžekoviča, rojenega v Brodu, pristojnega v Zagreb, posestnika, ki je, da bi mu njegov temni posel bolj uspeval, izdal za »bivšega jugoslovanskega ministra,« ter posestnika Kargoša iz Velikega Bečkereka, sina bivšega madjarskega drž. poslanca dr. Samuela Kardoša. Bivala sta že deset mesecev v budimpeštanskem Palace-hotelu, kjer sta se pečala z velikimi dobavami prešičev in konj v nasledstvene države. Pri hišni preiskavi je zaplenila policija veliko množino listin, klišejev, vrednostnih papirjev in tiskovin. Višji uradnik jugoslovanskega poslanstva

je pred par dnevi vložil ovadbo proti Janžekoviču in Kardošu radi ponarejanja jugoslovanskih vojnoodškodninskih obligacij v velikih množinah. Policija je v kratkem času dosegla, da je ovadba utemeljena, ter je odkrila tudi tiskarno, kjer so se tiskali falzifikati. Čuje se, da sta oba aretiranca priznala dejanje in da sta v zvezi tudi z več osebami v inozemstvu, ki se bavijo s ponarejanjem raznih državnih in drugih vrednostnih papirjev. Policija domneva, da je prišla na sled zelo razširjeni mednarodni organizaciji ponarejevalcev. Jugoslovansko poslanstvo v Budimpešti je takoj demantiralo, da bi bil Janžekovič kdaj »jugoslovanski minister«.

Nemški kandidat lašijev za Južni Tirol

Rim, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Mussolini je včeraj sprejel barona Radio, katerega je južnotirolska skupina poljedelske konfederacije postavila za kandidata in ga je veliki fašistovski svet potrdil za poslanskega kandidata pri plebiscitnih volitvah. Uradni komuniste ga izrecno navaja kot tujejezičnega kandidata.

Baron Radio je pri Mussoliniju tolmačil lojalno udanost južnotirolskega prebivalstva. Mussolini mu je zagotovil, da je bila njegova lastna želja, da da južnotirolskemu prebivalstvu, za katero čuti velike simpatije in posebno ljubezen, tako vrednega zastopnika. Končno je Mussolini obljubil, da bo poleti obiskal južno Tirolsko.

Razprava o čeških fašistih

Praga, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Pred vrhovnim sodiščem je bila danes razprava o tožbi bivšega generala Rudolfa Gajde ter fašistovskih voditeljev dr. Sporila, Šajnosta in Tesarka proti odgovornemu uredniku »Narodne Pravde«, Karlu Ruliku, Meseca decembra je »Narodny Pravda« izdala posebno izdajo, v kateri je navajala: Gajda je dal naročilo za umor Rulika, Tesarek in Šajnosta pa sta to naročilo prevzela. Dr. Sporil je v neki kavarni dejansko ogrožal Rulika. — Zagovornik je dr. Boudek, katerega so fašisti nekoč napadli in pretepli. Ponudil je dokaze, da se je po naročilu Gajde razpravljalo z nemškimi Hakenkreuzlerji in Sahihelmovci ter z italijanskimi in madjarskimi fašisti radi prevrata na Češkoslovaškem. Ukrajinski fašisti bi imeli zasesti praške kolodvore s pomočjo dveh češkoslovaških fašističnih polkov. Bivši blagajnik fašistične občine Dostal je dobil nalogo, da po prejemu v Rimu obljubljenih pet milijonov lir denar dobro spravi, preden bi si ga lopovi med seboj razdelili. Radi prevrata so se pogajali tudi z grofom Karolyem in Esterhazy-em, katerima so obljubili zopetno uveljavljanje plemiških naslovov in ukinjenje češkoslovaške agrarne reforme. Ukrajincem so obljubili, da jim prepustijo Podkarpatsko Rusijo kot izhodno ozemlje za napad na Sovjetsko Rusijo. Tako trdi dr. Boudek. Razprava je bila preložena.

Grandi odpotuje v Budimpešto

Budimpešta, 11. marca. (Tel. »Slov.«) V političnih krogih se govori, da bo italijanski državni tajnik za zunanje stvari Grandi v prihodnjih tednih, morda še pred veliko nočjo, prišel v Budimpešto, da vrne svojočasni obisk grofa Bethlena. V Budimpešti bo ostal več dni in bo stopil v stike z raznimi politikmi.

Dunaj, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Z večernim brzovlakom je došel na Dunaj bolgarski kralj Boris s sestro, princezino Evdoksijo. Kralj potuje incognito.

Pirotska konferenca

V nedeljo ni imela komisija nobene seje, ker je urejevala material. Na večer so obiskali delegati maskarado, ki jo je priredilo žensko društvo. Bolgarski delegati so bili zlasti dobro sprejeti ter so se počutili zelo dobro.

Komisija je že pričela razpravljati vprašanje potniškega prehoda. Proučuje se vprašanje policijskih odredb in potnih listov in splošno pričanje je, da bo tudi v teh vprašanjih prišlo do soglasja.

Iz krogov bolgarske delegacije se je izrazilo mnenje, da bi bilo idealno, če bi se potni listi sploh odpravili. Za poštene ljudi so potni listi samo izguba časa in nepotrebna pot. Lopovi, razbojniki in ljudje s slabimi namerami pa bodo našli itak sto načinov, da pridejo tudi brez potnega lista ali pa s ponarejenim čez mejo.

Glede končnega sporazuma med Bolgarsko in Jugoslavijo pa je dejal bolgarski delegat Karadžov:

»Sporazum je kot poroka. Brez obojestranskega pristanka in volje ni nobene poroke. Če ni sporazum sklenjen iz lastne volje, temveč vsled pritiska ali strahu, potem ne more biti trajen. Da bi se pa prišlo do takega trajnega sporazuma, pa je treba storiti še mnogo stvari, da se takemu sporazumu pripravi pot. Vedno pa mora biti iniciativa v rokah Jugoslavije, kot večje in močnejše države.

60 letnica kanonika Barleta

Zagreb, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri bo proslavil 60 letnico slovensko-hrvatski pisatelj kanonik Janko Barle. Barle se je rodil leta 1869. v Budanju pri Vipavi. Šole je končal v Novem mestu, Karlovcu in Zagrebu. Bogoslovne študije je končal leta 1892. v Zagrebu. S pisateljskim delovanjem je pričel že leta 1887. v »Dolenjskih novicah«. Potem je aktivno sodeloval pri »Dom in Svetu«, kjer je napisal mnogo literarnih in zgodovinskih stvari. Pisal je za »Koledar« in »Slovenske večernice«. Bil je sotrudnik Matice Slovenske. Barle se je mnogo bavil z zbiranjem narodnih pesmi. Leta 1890. je pričel aktivno sodelovati pri »Slovenec«. Objavljal je veliko pripovednih novel. V »Zgodovinskem zborniku« je objavil večje število člankov in razprav iz slovenske zgodovine. Bil je tudi sotrudnik »Loveca« in »Angelčaka«. V hrvatski literaturi je nastopil v zagrebškem »Katoliškem listu«. Pisal je tudi v »Obzor«. Sodeloval je v znanstvenih listih. Zlasti je v »Liječničnem Vjesniku« objavil mnogo zanimivih razprav o zgodovini hrvatskega zdravništva in o boleznih na Hrvatskem. Pisal je za literarno revijo »Prosvjeta«. Dalje časa je bil urednik izdaj Društva sv. Jeronima. Leta 1913. je postal urednik ugledne glasbene revije »Sv. Cecilijec«, ki jo urejuje še danes. Pri »Narodni politiki« sodeluje danes v literarno pripovednem področju.

Belgrajske vesti

Belgrad, 11. marca.

Vseučiliški profesor dr. Lukman, bivši rektor ljubljanskega vseučilišča, se mudi v Belgradu. Danes je obiskal prosvetnega ministra Maksimoviča. Jutri ga bo sprejel predsednik vlade Peter Živković. Njegov prihod je v zvezi s zadevami ljubljanskega vseučilišča.

Dr. Hieb, prvi tajnik češkoslovaškega konzulata, je danes zapustil Belgrad. Dr. Hieb je dobro obvladal tudi slovenščino. Poročen je bil s Slovenko.

Vesti o celibatu učitelje nerresnične. Ker so se v zadnjem času širile vesti, da se bo za učitelje in profesorice uvedel celibat, se je danes zglasila v prosvet. ministrstvu neka deputacija iz Zagreba. Načelnik Ilie jim je odločno zavrnil, da ni v ministrstvu take namere. Mi smo moderna država. V tej moderni državi pa možitev profesorice in učiteljice ni zadeva države.

Zadušila se je žena ruskega zdravnika dr. Mišela. Od cigaretnih ogorkov se je vnela preproga, ki je povzročila požar.

HIŠNI POSESTNIKI GROZE LISTOM Z BOJKOTOM.

Zagreb, 11. marca. (Tel. »Slov.«) Na običnem zboru organizacije hišnih lastnikov se je razpravljalo tudi o zagrebških listih, ki v vprašanju odnošajev razmerja med hišnimi lastniki in najemniki zavzemajo neobjektivno stališče nasproti hišnim lastnikom. Predsednik dr. Čačkov je izjavil, da bodo hišni lastniki izvajali proti listom bojkot. Če ne bodo uspeli, bodo pričeli izdajati svoj lasten dnevnik.

Primorske vesti

Celo vrsto novih avtomobilskih zvez je sklenila italijanska avtomobilistična zveza na konferenci v Opatiji. Med drugim se bo uvedla tudi hitra avtozveza Gorica—Postojna—Vrhnika—Ljubljana, glede katere se dogovarja firma Ljubi v Gorici z jugoslovansko vlado in nekim ljubljanskim prometnim društvom. Na konferenci navzoči jugoslovanski zastopnik je obljubil, da se bo zavzel za hitro rešitev tega vsekakor jako potrebnega in koristnega projekta.

Umetno jezero v svrhu melioracije zemljišč v Kopršnici in Istri je projektirano ob izvirih Ržane.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno, morda padavine. Napoved negotova.